

MARIA LAAKSO

Nuorten lokerointi ja kehittyminen Salla Simukan nuortendystopiaromaaneissa *Jäljellä ja Toisaalla*

1. Johdanto

[H]äntä hävetti olla potentiaali. 15-vuotias Potentiaali oli kummajainen. Kyllä hänelle olisi tähän mennessä pitänyt löytyä jo oikea ryhmä. (*Jäljellä*, 11)

Salla Simukan romaanipari *Jäljellä* (2012, tästä eteenpäin J) ja *Toisaalla* (2012, tästä eteenpäin T) tarttuu ajankohtaiseen yhteiskunnalliseen teemaan kuvatessaan järjestelmää, joka vaatii nuoria tekemään koko loppuelämään vaikuttavia päätöksiä kurssivalinnoista ja opiskelupaikoista. Modernissa länsimaisessa informaatioyhteiskunnassa tiedonalat ovat voimakkaasti eriytyneet, ja tämä vaatii yksilöiltä valintoja. Erikoistumiskehityksen seurauksena valintoja on tehtävä yhä nuorempana, jolloin nuorelle tarjoutuva aika oman identiteetin etsintään jää lyhyeksi. Tähän teemaan Simukan romaanit pureutuvat dystopiaromaanin keinoin.

Romaanipari on luettava yhdessä, sillä romaanit kertovat samoista tapahtumista toisiaan täydentäen. *Jäljellä* on kertomus 15-vuotiaasta Emmistä, joka havahtuu eräänä aamuna hereille maailmassa, josta ihmiset ovat kadonneet. Emmin sisarukset, vanhemmat ja ystävät ovat tiessään: koko ihmiskunta näyttää kadonneen. Lopulta Emmi löytää muitakin nuoria ja nuoret perustavat siirtokunnan toisiinsa tukeutuen. Saduista pitävä Emmi löytää ympäriltään maagisia sadun muotoon puettuja merkkejä, ikään kuin joku yrittäisi viestiä hänelle. Lopulta hän lähtee nuorten yhteisöstä etsimään totuutta 18-vuotiaan Atro-pojan kanssa.

Toisaalla kertoo 18-vuotiaasta Samuelista, joka saa unelmien työpaikan peliohjaajana. Peli osoittautuu täysin uudenlaiseksi virtuaalimaailmaksi ja tässä kohden *Toisaalla* kietoutuu yhteen *Jäljellä*-romaanin kanssa. Käy ilmi, ettei Emmi todellisuudessa ole ihmisistä tyhjenneessä maailmassa vaan hän on tietämättään pelissä nimeltä Empty World, jota käytetään peliterapiana nuorille, jotka eivät ole vielä löytäneet omia (ura)vahvuuksiaan. Samuelin tehtävä on toimia Emmin henkilökohtaisena peliohjaajana, mutta poika

rakastuu ohjaamaansa Emmiin ja alkaa pelin edetessä epäillä pelin eettisyyttä. Lopulta oman tulevaisuutensa uhraten hän pelastaa Emmin virtuaalitodellisuudelta ja yhdessä Emmi, Samuel ja kaksi muuta peliohjaajaa nousevat vastarintaan epäeettistä peliyrittystä ja koko nuoria pakottavaa yhteiskuntaa vastaan.

Molempien romaanien kuvaama fiktiivinen todellisuus muistuttaa pitkälti omaamme. Miljööt ovat suomalaisille tuttuja. Romaanit sijoittuvat Tampereelle, ja virtuaalitodellisuuden sisällä liikutaan myös Helsingissä. Ajallisesti tarinan voi kuitenkin ajatella sijoittuvan tulevaisuuteen, sillä Simukan luomassa maailmassa eletään joiltain osin erilaisessa todellisuudessa kuin kirjan ilmestymisaikaan. Nuorten kokemusmaailman sisällä keskeisin muutos on nuorten luokitteluun erilaisiin ryhmiin näiden osoittamien taipumusten ja lahjakkuuksien mukaan. Romaanien maailmassa lasten tulevaisuus determinoidaan jo varhain suoritettujen kokeiden kautta.

Tällainen lokerointi- tai lajitteluaihe on ollut viime aikoina suosittu nuortendystopiassa sekä -fantasiassa. Simukan romaaniparille voidaankin nimetä kaksi vaikutusvaltaista esikuvaa: J.K. Rowlingin Harry Potter -sarja (1997–2007), sekä Veronica Rothin Outolintu-sarja (*Divergent*, 2011–2013). Palaan näiden yhteyksien seikkaperäisempään tarkasteluun myöhemmin. Jo tässä voidaan kuitenkin todeta, että tällainen lasten tai nuorten varhainen lajitteluun ryhmiin vaikuttaa olevan 2000-luvun nuoria puhutteleva aihe. Lajitteluaihe tuntuu kytkeytyvän 2000-luvun tapaan konstruoida nuoruutta ja nuorten toivottavaa kehittymistä. Tätä aihelmaa käsitellään nuortenkirjallisuudessa sekä ihailen että kritisoiden. Simukan romaanipari tarttuu aiheeseen kansainvälisten esikuvien innoittamana, mutta suhtautuu siihen huomattavasti kriittisemmin.

Tässä artikkelissa pohdin Simukan romaaneissa esiintyvää luokittelun motiivia erityisesti yhteydessä nuortenkirjalle lajityypilliseen kasvun ja kehittymisen kuvaukseen. Tarkastelen seuraavassa tätä motiivia vasten länsimaisia kasvuun ja identiteetin kehittymiseen liittyviä rakenteita. Tämän lisäksi tarkastelen kohdeteoksiani vasten erilaisia lajikehyksiä, joihin romaanit nojautuvat. Nämä lajit tai traditiot ovat kehitysromaanin, nuortendystopia ja satu. Näihin traditioihin suhteuttamalla pyrin purkamaan Simukan romaaniparin suhtautumista nuorten lajitteluun. Hypoteesini mukaan lajittelun kaunokirjallinen aihe allegorisoii pitkälle kehittyneen yhteiskuntamme nuorille asetettuja, toisinaan liioiteltuja vaatimuksiin menestyksestä, mutta toisaalta myös vetoaa nuoriin lukijoihin fantasiana kuulumisesta ryhmään.

2. Säännelty kasvu ja kehittyminen

Kasvu on kaikkea nuortenkirjallisuutta läpäisevä ilmiö, jolle nuoret henkilöhahmot väijäämättä altistuvat. Nuorten kasvun konseptuaaliseen ymmärtämiseen ovat länsimaaisessa ajattelussa historiallisesti arvioiden vaikuttaneet monet seikat. Nuoruuden erottaminen omaksi ikäkaudekseen tavataan ajoittaa amerikkalaisen kehityspsykologi G. Stanley Hallin (1904) tutkimukseen *Adolescence: Its Psychology and Its Relations to Physiology, Anthropology, Sociology, Sex, Crime, Religion and Education*, sillä Hall käyttää ensimmäisenä

nuoruuden (*adolescence*) käsitettä selvärajaisena ikäkausikategoriana ja myös vakiinnuttaa nuoruuden tieteellisenä tutkimuskohteena.

Hall oli darvinisti ja tukeutui käsityksissään nuorten kehityksestä omana aikanaan muodikkaaseen rekapitulaatio-oppiin, eli näkemykseen siitä, että ihmisyksilön kehitys heijastaa koko ihmislajin evoluutiota. (Cart 2010, 4–5; Hilton–Nikolajeva 2012, 2; Lesko 2001, 111.) Vaikka Hallin käsitys on herättänyt myöhemmin runsaasti vastustusta, oli Hallin tutkimuksella kuitenkin varsin kauaskantoisia vaikutuksia siihen, miten niin länsimainen tiede kuin nuorille suunnattu kulttuuri on nuoruutta käsitellyt. Evoluutiometafora on osaltaan edesauttanut nuoren kasvun ymmärtämistä standardoituna ja yliyksilöllisenä prosessina, ja tällaiset kaiut näkyvät myös nykykäsityksissämme nuoruudesta ja kasvusta.

Teoksessaan *Literary Conceptualizations of Growth. Metaphors and Cognition in Adolescent Literature* Roberta Seelinger Trites (2014) käsittelee kasvun esittämistä nuortenkirjallisuudessa turvautuen kognitiiviseen lingvistiikkaan, erityisesti George Lakoffin ja Mark Johnsonin teoriaan kognitiivista metaforista. Tritesin (mts., 3–4) mukaan englannin kielen kasvun ja maturaation käsitteet pohjaavat alun perin agraariseen metaforaan kasvien kasvamisesta. Sittenkin erilaiset kasvun metaforat ovat alkaneet esiintyä kulttuurissamme tiuhaan, esimerkiksi talouden muutoksia kuvataan talouskasvun metaforalla tai parisuhteessa voidaan kasvaa erilleen. Kasvu on siis yksi keskeisiä ajatteluamme jäsentävistä konsepteista. Yhtä keskeinen se on lasten- ja nuortenkirjallisuudelle. Trites (mts., 8) muistuttaa, että konseptuaalinen ymmärryksemme kasvusta, jota siis lasten- ja nuortenkirjallisuus osaltaan tuottaa, ei kerro ainoastaan siitä, mitä ajattelemme kasvusta, vaan vaikuttaa myös osaltaan siihen, miten kasvu koetaan. Kasvun kulttuurisilla representaatioilla on siis vaikutusta siihen, miten kasvu tapahtuu.

Simukan romaaneissa kuvataan fiktiivinen todellisuus, jossa nuoren kasvu tähtää persoonan määrittämään erikoistumiseen. Romaanien maailma on moderni mukaelma luokkayhteiskunnasta, jossa luokan jäsenyys ei määräydy suvun varallisuuden vaan persoonallisuuden testattavien piirteiden kautta. *Jäljellä*-romaanin Emmillä ei ole mihinkään ryhmään viittaavaa erityislahjakkuutta, ja niinpä hän on potentiaali. Potentiaali on siirtymäkauden vaihe, johon jotkut lapset ja nuoret ajautuvat, kunnes yhteiskunnan oletama lahjakkuus nousee esiin. Emmi saa kaikkialta ympäristöstään signaaleja siitä, että hän on kasvanut väärin ja että hänen lahjattomuutensa on häpeällistä. ”Potentiaali tarkoitti yhtä kuin luuseri ja väliinputoaja” (J, 10), Emmi ajattelee.

Romaanin maailmassa lasten luokittelu ja ohjaus kohti lahjakkuusluokkia aloitetaan jo päiväkodista. Vaikka ajatus kuulostaa alkuun vieraalta, on käytäntö itseasiassa melko lähellä omaa todellisuuttamme. Länsimainen koulujärjestelmä on syntymästään saakka edesauttanut lasten kehityksen normittamista tai standardisoimista. Päiväkoti-ikäisestä lapsesta alkaen ikäryhmät eristetään toisistaan omille luokkatasoilleen ja kullekin ikäryhmälle on niin psykologian kuin lääketieteenkin keinoin asetettu tietyt kehittymisen puitteet, joiden sisälle yksilön kasvun on sovittava. Nancy Lesko (2001, 107–108) puhuu teoksessaan *Act Your Age. The Cultural Construction of Adolescence* modernista länsimaisesta aikakäsityksestä nuoruuden osalta panoptikonisena aikana viitataan foucault’laiseen

valtakäsitykseen. Panoptikoniselle ajalle on tyypillistä käsitys nuoruudesta hallittavana aikana, jossa yksilön kehitystä muovaavat lääketieteen, psykologian ja kasvatustieteen näkemykset kullekin ikäryhmälle normaalista ja ikäkausityypillisestä kehityksestä.

Dystopioiden kuvaamat maailmat ovat useimmiten liioitteluja jo olemassa olevista yhteiskunnallisista kehityskuluista (Booker–Thomas 2009, 65). Dystopiaromaanille tyypillisesti Simukan romaaniparikin poimii kirjoitusajankohdan maailmasta (ts. meidän maailmastamme) olemassa olevia tendenssejä ja kehittää niitä edelleen. Erityisen usein dystopiat nojaavat kärjistämiseen kritiikin esittämisen keinoina (mp.) ja nuoruuden panoptikonisuus onkin Simukan romaaneissa huomattavasti voimakkaampaa kuin kirjoitusajankohdan todellisuudessa. Ratkaisevaa eroa ei silti ole. Siinä missä meidän maailmassamme lapsen normaalia kasvua ja kehitystä säätelevät koulu ja lääketiede, Simukan romaanien maailmassa koulujärjestelmä rakentuu ennalta määrätyn kehittymisen varaan. Lahjakkuusluokkiin kuulumattomien potentiaalisuus on romaaneissa myös medikalisoitu: Emmi on pienestä saakka ravannut psykologeilla, jotka ovat yrittäneet selvittää, mikä tyttöä vaivaa.

3. Romaaneissa vallitsevan kasvatusideologian kritiikki

Emmin oma ajattelu voimakkaine häpeän tunteineen mukailee *Jäljellä*-romaanin alussa vallitsevia yhteiskunnallisia ja kasvatusinstituutioon liittyviä normeja. Koska hän on alitavan dystooppisen yhteiskunnan kansalainen, ovat sen arvot hänelle sisäsyntyisiä. Toisaalta romaanin alusta saakka Emmi ajatuspuheeseen eksyy myös kriittisiä ajatuksia, joita Emmi itsekään ei oikein vielä tunnista. Esimerkiksi pohtiessaan erilaisia lahjakkuusluokkia Emmi ajatukset kulkevat seuraavasti:

Ei hän olisi oikeastaan halunnut olla myöskään Atleetikko, ei Numeerikko, ei Retoorikko, ei Introvertti, ei Analyytikko, ei Sentimentaali eikä Aktivisti. Eikä kuulua mihinkään muihinkaan näistä ryhmistä, jotka kaikki tuntuivat hänestä jotenkin kummallisilta. Ja jotka kirjoitettiin kaikki isolla alkukirjaimella, sillä ”oma lahjakkuusalue on yhtä erityinen asia kuin oma erisnimi”. Emmistä ne näyttivät pikemminkin tuotemerkeiltä. (*J*, 11.)

Vaikka Emmi on alkuun vaikeaa asettua täysin vallitsevaa järjestelmää vastaan, on hänen ajattelussaan jo kriittisyyttä. Emmi huomaa lahjakkuusluokkien isolla kirjoitettavien nimien muistuttavan brändejä ja näin romaanin lukijalle vihjataan koko romaanin eettistä kompositiota läpäisevästä kriittisyydestä, joka kohdistuu luokittelevaa kasvatusjärjestelmää ohjaaviin eettisiin periaatteisiin. Vaikka Emmi kriittinen ajattelu ei olekaan vielä romaanin alussa jäsentynyttä, ohjaa romaanin kertoja Emmi ajatusten pienten kriittisten huomioiden kautta lukijan pohtimaan, kuka hyöttyy vallitsevasta järjestelmästä ja minkälaisia ongelmia siihen sisältyy.

Simukan romaaneissa dystooppisesti nuoria lokeroivaa ja nuorten kasvua hallitsemaan pyrkivää järjestelmää kritisoidaan myös ironisen kaiuttamisen kautta (ironisesta

kaiuttamisesta ks. Sperber–Wilson 1986). Kaiuttaminen tarkoittaa jonkun toisen esittämän ajatuksen tai jonkun toisen diskurssin lainaamista siten, että lainattuun tekstiin syntyy ironinen etäisyys. Kyse on siis tietyn diskurssin parodioinnista. Linda Hutcheonin (2000 [1985]) modernia parodiaa käsittelevässä tutkimuksessa *The Theory of Parody* esittää, että tällainen kaiuttava suhde on tyyppillistä modernille parodialle, joka saattaa avoimen pilkallisen inversion sijaan olla hienovaraisempaa ja monitulkintaisempaa. Simukan romaaneissa ironinen kaiutus kohdistuu vallitseviin kasvatusdiskursseihin, jotka tunkeutuvat sitaatteina nuorten päähenkilöiden ajatuksiin. Edellä lainatussa kappaleessa ironista kaiutusta ilmennetään suoraan lainausmerkein: ”oma lahjakkuusalue on yhtä erityinen asia kuin oma erisnimi”.

Samankaltaisia kaiuttavia diskurssilainoja löytyy *Toisaalla*-romaanista, jossa kertojana toimii Samuel. Samuel on löytänyt 10-vuotiaana oman lahjakkuusluokkansa: hän on numeroita rakastava numeerikko. Selkeästä ryhmäidentiteetistä huolimatta myös Samuelin suhde nuoria luokittelevaan kasvatusjärjestelmään osoittautuu kuitenkin kompleksiseksi. Systeeminen ideologinen ylätaso käy ilmi tästä pitkästä sitaatista, joka tunkeutuu keskelle Samuelin kerrontaa:

”Oman erikoislahjakkuusalueen mukaisessa opetuksessa on sekin hyvä puoli, että kiusaamista ei esiinny käytännössä lainkaan. Saman lahjakkuusalueen oppilaat muodostavat yhtenäisen viiteryhmän, jossa pilkkaamiselle ei ole tarvetta. Samanhenkisyys kasvattaa yhteisöllisyyden kokemusta”.

Ja paskat. (*T*, 64, lainausmerkit alkuperäisessä tekstissä)

Tässä katkelmassa koko lainausmerkkien sisään sijoitettu teksti on ironisesti kaiutettua kasvatuspuhetta. Kasvatuspuheen tyhjän jargonin vastapainoksi kajahtaa Samuelin juureva kirous ja näiden tyylirekisterien kontrastilla romaanissa osoitetaan vallitsevan kasvatusideologian haitallisuus. Samuel on nimittäin kokenut numeerikkojen luokassa jatkuvaa, jopa fyysiseksi yltyvää kiusaamista. Näin hän tietää, ettei idealistinen ajatus viiteryhmän sisäisestä yhteisöllisyydestä toimi käytännössä.

Tämänkaltaisten kaiutusten kautta nuoret henkilöahmot ottavat kriittistä etäisyyttä heitä kasvattavan ja heidän tulevaisuuttaan määrittämään pyrkivään kasvatusideologiaan. Lainausmerkein muusta kerronnasta irrotetut tekstilainat ovat varsin kohosteinen keino. Sitaattien tarkkaa lähdettä ei kerrota, ja tästä syystä on selvää, että ne ovat jonkinlaista kollektiivin puhetta ja erityisesti jargonisuutensa kautta ammattipuhetta. Näiden tekstilainojen kiinnostavin funktio on, että ne paljastavat ideaaliseksi tarkoitettujen järjestelmän olevan yksilön näkökulmasta huono ja haitallinen. Tekstilainat kuitenkin osoittavat, ettei kasvatusjärjestelmän tarkoitus ole varsinaisesti tehdä pahaa yhdellekään yksilölle, päinvastoin.

Dystopiaa ja utopiaa ajatellaan usein toisilleen vastakkaisina lajeina. Monet dystopia-teoreetikot näkevät kuitenkin näiden välillä enemmän yhteyksiä kuin eroavaisuuksia. Molemmathan ovat lajeja, jotka pakottavat lukijan vertailemaan omaa todellisuuttaan suhteessa dystopian tai utopian kuvaamaan fiktiiviseen yhteiskuntaan. Molemmat ovat

siis kriittisiä lajeja, kun arvioidaan lukijalle tarjoiltua positiota. Yhtä tärkeä yhteys utopian ja dystopian välillä ovat utooppiset piirteet, jotka ilmenevät lähes kaikissa dystooppisissa fiktioissa. Esimerkiksi Keith M Booker (1994, 3) on korostanut utopian ja dystopian läheisyyttä huomauttamalla, että dystopia on useimmiten kirjallisuutta, joka varoittaa utooppisen ajattelun käytännön seurauksista. Kaikki klassiset dystopiat (kuten Aldous Huxleyn *Uljäs uusi maailma*, 1932) ovat kuvauksia täydellisiksi suunnitelluista yhteiskunnista, jotka kääntyvätkin yksilöiden näkökulmasta alistaviksi ja hirvittäviksi. Myös Tom Moylan (2000, 122) näkee, ettei dystopia ole suinkaan utopian kääntöpuoli, vaan asettuu pikemminkin utopian ja antiutopian välimaastoon. (Ks. myös Basu–Broad–Hintz 2013, 2.) Simukan romaaniparissa ironisesti kaiutetut lausumat todistavat, että luokittelevalla kasvatusjärjestelmällä on itse asiassa pyritty hyvään tai jopa utooppiseen kasvatusjärjestelmään. Romaanipari toistaa tässä suhteessa dystopialle lajityypillistä asetelmaa, jossa utooppiseksi tarkoitettu järjestelmä osoittautuukin yksilöiden kannalta pahaksi.

4. Satuviitteet nuorten kapinan mahdollistajina

Simukan romaaniparia halkovat kauttaaltaan erilaiset intertekstuaaliset viitteet hyvin tunnettuihin Grimmin ja H. C. Andersenin satuihin. Satuintertekstien runsaus on ylipäättään Simukan lasten- ja nuortenkirjallisuudelle tyypillinen piirre. *Jäljellä* ja *Toisaalla* -romaanien lisäksi satuja hyödynnetään myös lasten saturomaanissa *Sisarla* (2016) sekä Simukan suositussa nuorille suunnatussa *Lumikki*-trilogiassa (2013–2014). Kaikissa teoksissa satuviitteitä käytetään rakentamaan päähenkilöitä. Tarkastelemaani romaanipariin sadut tulevat *Jäljellä*-romaanin Emmen satuinnostuksen kautta. Romaanien fiktiivisessä maailmassa painettuja kirjoja on enää vähän ja harva nuori enää tuntee vanhaa eurooppalaista satuperinnettä. ”Ei kukaan lue nykyään satuja. Emmi oli saanut kuulla sen monta kertaa.” (J, 7). Emmi kuitenkin lukee. Hänelle sadut ovat lohtua ja pakopaikka todellisuudesta, josta hän ei löydä omaa paikkaansa.

Keskeisin satu molemmille romaaneille on Andersenin ”Pieni merenneito”. Se on Emmen lempisatu, jonka pariin tyttö palaa uudelleen ja uudelleen. Satu on päätynt jopa kirjan kansiin, joissa molemmissa on eteerisen kaunis kuva vaaleatukkaisesta tytöstä merenneidon lailla veden alla. ”Pieni merenneito” esiintyy romaaneissa tiuhaan. *Jäljellä* alkaa Emmen kuvitelmasta kuolemasta, jonka hän toivoo olevan sukeltamista:

Kuollessaan ihminen sukeltaisi, sukeltaisi yhä syvemmälle, eikä enää tietäisi, missä vedenpinta on. Sitten hän sukeltaisi vieläkin ja huomaisi äkkiä osaavansa hengittää veden alla. Hän olisi toisessa maailmassa” (J, 6.)

Katkelmaa seuraa kaunis ja kuvaileva katkelma Andersenin sadusta, jossa meren kasvit ja kalat luovat kiehtovan maiseman. Vesi ja vedenalainen maailma ovat koko ajan tarinassa mukana. Tämä *Jäljellä*-romaanin alun pohdinta sukeltamisen, kuoleman ja vedenalaisen tai kuoleman jälkeisen maailman olemassaolosta ennakoii koko tarinaa, jossa Emmi

tosiaan tietämättään siirtyy toiseen maailmaan, ihmeellisen aitoon virtuaalimaailmaan. Vesi edustaa romaanin lyirisessä kuvastossa liminaalitilaa kahden maailman välissä.

Jäljellä-romaanin myös päättyy ”Pieneen merenneitoon”. Loppukohtauksen miljö on satuun sopivasti meri, jota Atro ja Emmi ylittävät veneellä. Samuelin antamien vihjeiden perusteella Emmi alkaa epäillä Atron tarkoituksperiä. Hän päätyy uhkaamaan Atroa veitsellä, ja lopulta tilanne käy niin uhkaavaksi, että Emmi on poistettava koko pelistä ja näin hän pääsee takaisin todellisuuteen. Veitsimotiivi viittaa Andersenin satuun, jossa prinsssiin rakastunut ja kaikkensa uhrannut merenneito pääsisi rakastettunsa surmaamalla takaisin kotiin veden alle elämään pitkän ja onnellisen merenneitoelämän. Sadun merenneito kuitenkin uhrautuu prinssin puolesta, kuolee ja muuttuu meren vaahdoksi. Emmi ei uhraudu, mutta ei myöskään tapa Atroa. Pelkkä väkivallalla uhkaaminen saattaa hänet takaisin omaan maailmaansa. *Toisaalla*-romaanin lopussa ”Pieneen merenneitoon” palataan tällä kertaa romanttisen täyttymyksen hetkellä. ”Etkö rakasta minua enemmän kuin kaikkia muita?” (*T*, 233) siteeraa Emmi satua ennen kuin Samuel ja Emmi suutelevat. Vaikka romaanissa ei ehditäkään nähdä, onnistuuko nuorten kapina lajittelevaa ja loke-roivaa koulutusjärjestelmää vastaan, pelkkä muutoksen mahdollisuus kääntää surullisen sadun romanttiseksi loppusuudelmaksi prinssin ja merenneidon välillä.

Myös romaanien lajitteluaiheen kannalta juuri ”Pienen merenneidon” nouseminen keskeisimmäksi intertekstiksi on tärkeää. Sadun merenneito on korostetusti liminaalihahmo. Hän elää tiukan dualistisessa maailmassa, jossa meren alapuoli ja yläpuoli ovat toisistaan tiukasti erillään pysyvät maailmat. Pieni merenneito ei kuitenkaan sopeudu omaan lokeroonsa vaan ylittää rajan, mutta ei löydä paikkaansa myöskään maan päältä, ja häneltä raja-aitojen ylittäminen vaatii valtavia uhrauksia (äänen antaminen pois, prinssin surmaaminen). Merenneito on tiukkojen lokeroiden maailmassa väliinpuotoaja samaan tapaan kuin ikuinen potentiaali Emmi. Emmi ei kuitenkaan omaksu Pienen merenneidon uhripositiota vaan hän kääntää liminaalisuutensa lopulta voimaksi: ”Emmi tunsi, kuinka hänellä oli oma tahto. [--] Hän saattoi valita. Hän saattoi päättää itse.” (*J*, 221.)

Sadut ovat molemmissa romaaneissa läsnä paitsi Emmiin lukemisen ja Emmiin ajatusten kautta myös Samuelin lähettämien viesteinä. Pelinohjaajana Samuel on allekirjoittanut tiukkaehtoisen sopimuksen, jonka mukaan hänen on kiellettyä paljastaa pelattavalleen tämän olevan virtuaalimaailmassa. Samuel ei uskalla tästä syystä viestiä suoraan, mutta hän alkaa lähetellä Emmille hienovaraisia vihjeitä koodaamalla Emmiin nähtäväksi erilaisia satuviestejä. Samuel saattaa jättää satukirjan auki sopivasta kohtaa tai kaivertaa penkkiin, jolla Emmi istuu, vain Emmiin nähtäväksi tarkoitetun satulainauksen. Näin romaaneissa harvinaislaatusesti intertekstuaalisuus on poikkeuksellisesti sekä tekstin että tekstin sisäisen maailman ominaisuus.

Satuvitteet ovat tärkeitä romaanien kriittiselle dystopialle ominaiselle kapinajuonelle. Empty World sekä pelin kehittänyt, nuoria koekaniineinaan käyttävä peliyhtiö ovat Simukan romaaneissa samassa roolissa kuin totalitaristinen hallinto klassisissa dystopioissa kuten George Orwellin (1949) romaanissa 1984. Orwellin romaanin maailmassa Isoveli valvoo kansalaisiaan ja todellisuutta muokataan jatkuvasti vastaamaan hallinnon tarpeita

(esimerkiksi historiaa muokkaamalla). Simukan romaanin maailmassa todellisuuden muokkaaminen on viety vieläkin pidemmälle, kun koko Emmin todellisuus muuttuu simuloituksi virtuaalitodellisuudeksi ja häntä tarkkaillaan herkeämättä. Saduista muodostuu romaaneissa salakieli, jolla nuoret voivat kommunikoida heitä sortavan yhteiskuntajärjestelmän huomaamatta ja nousta kapinaan vallitsevaa järjestelmää vastaan.

Saija Isomaa (2017, 30) on huomauttanut, että erilaiset teesi- ja tendenssiteokset, kuten dystopiat, käyttävät usein tekstienvälisiä viittauksia arvokeskusteluun ja kannanottojensa asemoimiseen. Simukan romaaniparissa satuviitteillä onkin myös tämänkaltaisia funktioita. Yksi keskeinen satuviite on molemmissa romaaneissa hyödynnetty Hans Christian Andersenin satu ”Keisarin uudet vaatteet”. Alkuperäisessä sadussa keikarimainen keisari kuvittelee kantavansa yllään uskomattoman upeaa asua, jonka vain älykkäimmät alamaiset näkevät, mutta todellisuudessa hän on alasti. Kukaan alamaista ei uskalla tunnustaa näkevänsä keisarin alasti, mutta lopulta pieni poika huudahtaa, ettei keisarilla ole vaatteita lainkaan ja näin muidenkin silmät avautuvat näkemään totuuden.

Simukan romaaneissa valheella ja todella, näennäisellä ja illusorisella on voimakas merkitys virtuaalitodellisuus-motiivin kautta. *Jäljellä* romaanin ratkaisevassa loppukohdauksessa Samuel vihjaa Emmille Atron petollisuudesta kirjoittamalla nenäliinaan sitaatin ”Keisarin uusista vaatteista”. Sitaatti rikkoo illuusion ja Emmi herää kyseenalaistamaan maailman, johon hän on joutunut:

Emmi tunnisti sadun heti. *Keisarin uudet vaatteet*. Mitä se tarkoitti? Että he kaikki kuvittelivat näkevänsä jotain, mitä ei ollut olemassa? Että kukaan ei uskaltanut sanoa totuutta? Eikö tätä maailmaa oikeasti ollut? Huijasiko joku? (J, 207.)

Tyhjää maailmaa simuloiva peli on monella tapaa kiinnostava aihe. Simukan romaanien maailmassa se osoittautuu häikäilemättömien liikemiesten yritykseksi tehdä rahaa, vaikka se mukaan vastentahtoisesti otettujen nuorten vanhemmille sekä peliohjaajiksi kelpuutetuille nuorille esitetäänkin Emmin kaltaisten nuorten auttamiseksi kehitettynä peliterapiana. Tällaisen terapiaselityksen mahdollistaa panoptikoninen koulutusjärjestelmä, joka pakottaa nuoret tiettyyn malliin eikä salli yksilöiden poikkeamia oikeana pidetystä kehittymisen kaavasta. Näin peli on jälleen yksi osoitus vallitsevan kasvatusjärjestelmän haitallisuudesta. Se mahdollistaa bisneksen nuorten kustannuksella.

Samalla sadun keisarin uusista vaatteista voi katsoa mallintavan nuorten roolia teoksen maailmassa. Erityisesti Emmin rooli on alusta saakka olla tuon pienen pojan kaltainen, joka näkee asiat selkeämmin. Jollakin tapaa ulkopuolisen näkökulmahenkilön kautta tarkastellun yhteisön tai yhteiskunnan hyveet ja paheet tulevat punnituksi tarkemmin. Simukan romaaniparin Emmi ei ole kokonaan yhteiskunnan ulkopuolinen, mutta hänen kuulumisensa parjattujen potentiaalien ryhmään tekee hänestä henkilöahmona osin ulkopuolisen, minkä seurauksena hänen on hiljalleen mahdollista huomata vallitsevan systeemin puutteet ja kummallisuudet ja se, että lopulta yleviin päämääriin nojautuva kasvatusjärjestelmä onkin yksilöitä sortava ja alistava rakenne.

5. Luokittelumotiivi nykynuorten todellisuuden kuvastajana

Kasvun ja kehittymisen voimakas tematisoituminen Simukan *Jäljellä-* ja *Toisaalla-*romaanissa ei ole lajiodotuksiin nähden yllättävää. Kaikki nuortenkirjallisuus kiertyy vääjäämättä identiteetin kehityksen kysymysten ympärille ja historiallisesti arvioiden modernin nuortenromaanin ja kehitysromaanin (*Bildungsroman*) välinen kytkös on ilmeinen. Nuortenkirjallisuudentutkimuksessa kehitysromaanin lajimäärettä käytetään varsin löyhästi viittaamaan tarinamalliin, jossa päähenkilö jättää taakseen lapsuuden ja erilaisten voittojen ja vastoinkäymisten kautta kasvaa ihmisenä tai aikuistuu. (Buckley 1974, 17–18; Levy 1992, 100.)

Kehitysromaanin on kuitenkin läpikotaisin romanttinen genre, jonka onnellisessa lopussa päähenkilö astuu aikuisuuteen. Kehitysromaanin käsitys aikuistumisesta on ongelmallisen essentialistinen: sen kuvaamana aikuistuminen on valmiiksi määritelty lineaarinen kehitysprosessi kohti ideaalia eli aikuisuutta (Trites 2000, 11–12). Ebony Daley-Carey (2017) on huomannut, että nykynuortenkirjallisuus kuitenkin usein kyseenalaistaa tietoisesti kehitysromaanintradition synnyttämän nuoruutta koskevan metanarratiivin. Samalla humanismin ihailema aikuistumisen myötä täydellistyvä subjekti tulee dekonstruoiduksi tai vähintäänkin kyseenalaistetuksi. Daley-Carey käsittelee pääosin postmodernistista nuortenkirjallisuutta, mutta näen Simukan romaaniparissa samankaltaista pyrkimystä purkaa nuoren aikuistumiseen liittyviä essentialistisia malleja. Simukan romaaniparin henkilöhahmot Samuel ja Emmi kehittyvät romaanien myötä ja kasvattavat voimia, rohkeutta ja itsenäisyyttä nousta vallitsevaa sortavaa järjestelmää vastaan. Tässä mielessä romaanit toisintavat klassista nuorten kehitysromaanin kaarta. Toisaalta romaanit purkavat tietoisesti ajatusta siitä, että nuoren kehityksen tulisi tapahtua ennalta määritetyissä ja aikuisten säätelemissä puitteissa, joita luokittelu rakentaa.

Kuten jo aiemmin mainitsin, nuoriin kohdistuvan lajittelun tai luokittelun motiivi on ollut keskeinen kahdessa kansainvälisessä nuorille suunnatuissa fantasia–dystopia-hitissä: Harry Potter-sarjassa sekä Outolintu-sarjassa. Harry Potter-sarjan päänäyttämöllä Tylypahkan velhokoulussa kaikki oppilaat jaotellaan maagisen lajitteluhatun avulla luonteenpiirteidensä määrittäminä neljään tupaan. Näitä ryhmiä ovat ahkerat ja luotettavat puuskupuhit, rohkeat rohkelikot, katalat luihuset ja älykkäät korpinkynnet. Outolintu-trilogian maailmassa nuoret puolestaan jaotellaan niin ikään luonteenpiirteiden kautta viiteen koulutusryhmään: vaatimattomat, terävät, rehdit, sopuisat ja uskaliaat. Molemmissa sarjoissa luokitteluilla on kauaskantoisia seurauksia nuoren elämässä. Harry Potter-maailmassa valittu tupa determinoi oppilaan sosiaalisen viiteryhmän ja saattaa vaikuttaa tämän tulevaan asemaan yhteiskunnassa. Puhtaammin dystooppisessa Outolintu-sarjassa koko yhteiskunta rakentuu näiden luokkien varaan. Lokero, johon nuori persoonallisuutensa kautta asetetaan, määrää hänen statuksensa äärimmilleen viedyssä luokkayhteiskunnassa.

Outolintu-sarjan päähenkilö Beatrice tai myöhemmin Tris on Emmin lailla luokkien väliin putoava liminaalihahmo. Sarjan aloittavassa romaanissa Beatrice haluaa

epätoivoisesti osaksi uskaliaiden ryhmän ryhmäidentiteettiä jopa siinä määrin, että hän lyhentää nimensä Trisiksi, koska hän arvelee sen kuulostavan enemmän uuden ryhmän tyyliin sopivalta. Nimen vaihto on osoitus halusta hylätä aikaisempi identiteetti ja omaksua uusi. Trisille halu kuulua ryhmään on siis alkuun voimakkaampi kuin Emmillä. Luokittelutestissä Trisin tulos on kuitenkin epäselvä ja tästä syystä häntä nimitetään outolinnuksi (*divergent*). Outolintuna olost on kuitenkin ennennäkemätöntä hyötyä, sillä myöhemmin puhkeavassa sodassa vain luokittelujen ulkopuolelle jääneet outolinnut pystyvät vastustamaan aivojen manipulointia. Kuten Trisin äiti (joka on itsekin outolintu) toteaa:

Every faction conditions its members to think, and act certain way. And most people do it... But our minds move in a dozen different directions. We can't be confined to one way of thinking, and that terrifies our leaders. It means we can't be controlled. (Roth 2011, 441–442.)

Outolintuus on siis Rothin romaanin maailmassa synonyyminen vapaalle ajattelulle. Sekä Emmi että Tris ovat luokittelujen ulkopuolella ja tämä liminaalinen tila tarjoaa heille mahdollisuuden tarkastella järjestelmää kriittisesti ja myös nousta vallitsevaa järjestelmää vastaan. Näistä romaaneista Simukan romaanit ovat kuitenkin Rothin romaaneja kriittisempiä luokittelevaa kasvatusjärjestelmää kohtaan. Kuten Balaka Basu (2013, 27–29) luokittelua Rothin Outolintu-sarjassa analysoivassa artikkelissaan ”What faction are you in? The pleasures of being sorted in Veronica Roth’s *Divergent*” osoittaa, on Rothin romaanien eetos lopulta nostalginen ja konservatiivinen. Luokittelevaa järjestelmää sinänsä ei tuomita, vaan sen katsotaan ennemminkin korruptoituneen vääränlaisen vallankäytön välineenä. Outolinnut vastustavat järjestelmän väärinkäyttöä, mutta eivät pyri purkamaan järjestelmää sinänsä.

Simukan romaanissa puolestaan koko luokitteleva kasvatusjärjestelmä tuomitaan lopulta avoimesti. *Toisaalla*-romaanin lopussa Emmi, Samuel ja toinen peliohjaaja Basilika laativat seitsemän askelta sisältävän toimintasuunnitelman, jolla he paljastavat nettilehtiin ja televisioon suunnatuilla hakkeri-iskuilla koko maailmalle epäeettisen pelibisneksen sekä luokittelevan järjestelmän epäoikeudenmukaisuuden. Nuorten toimintasuunnitelma muistuttaa manifestia, kuten sen kohdasta 3 huomataan:

3. Nauhoitetusta materiaalista ja manifestista editoidaan kuvaa, ääntä ja tekstiä yhdistelevä, tajunnan räjäyttävä kokonaisuus, joka kertoo, miten nuoria hyväksikäytetään peliteollisuuden nappuloina. Miten he ovat terapiasuuntausten uhreja ja miten lahjakkuusalueet ovat silkkaa nuorten mielivaltaista lokerointiä. Se kertoo millainen valtava bisnes peliteollisuus ja peliterapia ovat ja miten erikoislahjakkuuksien löytämisen tarkoituksena on myös ensisijaisesti kasvattaa mahdollisimman tuottavia yhteiskunnan rattaisten osia. (T, 227.)

Basun (2013, 23) mukaan Outolintu-sarjan luokitteluun perustuva maailma ei ole puhtaan dystooppinen, vaan hyödyntää myös nuoren viehtymystä ryhmäidentiteetin

omaksumiseen ja siihen, että jostakin ulkoa käsin voitaisiin varmasti ja täsmällisesti määrittellä kunkin sisin olemus. Basu (mp.) kytkee samaan ilmiöön myös Philip Pullmanin fantasiatrilogian *Universumien tomu* (*His dark materials*, 1995–2000). Trilogian maailmassa erityistä ovat daimonit, eläinhahmot, jotka ilmentävät kunkin ihmisen sielua. Lapsen daimonit ovat Pullmanin maailmassa jatkuvasti vaihtuvia, kun taas aikuisen daimoni pysyy samana. Näin romaaneissa aikuisuus näyttäytyy valmiina ja pysyvänä identiteettinä kun taas lapsen identiteetti on vasta muovautumassa. Pullmanin maailman tavoin on tärkeää huomata, että luokittelumotiivi kytkeytyy sekä Harry Pottereissa, Outolinnuissa että Simukan romaaneissa aikuistumiseen ja identiteetin kiinnittymiseen. Kaikissa luokittelu merkitsee aikuistumisriittiä, jonka myötä identiteetin kehitys ankkuroidaan pysyväksi. Tämän kaltainen ajattelu vastaa yllättävän vähän nykyaikaista käsitystä identiteetistä kautta elämän vaihtuvana ja muuttuvana sekä myös valittuna minuuden ilmentämisen ja kokemisen tapana.

Toisaalta tällainen luokittelufantasia on ymmärrettävä, kun sitä tarkastellaan vasten internet-kulttuuria ja sen tarjoamia lukuisia testejä. Erityisesti nuorille (mutta myös aikuisille) sosiaalisen median käyttäjille erilaiset leikkimieliset nettitestit ovat tavallisia ja jokapäiväisiä viihteen muotoja. Basu (2013, 29–31) huomauttaa myös, että sekä Harry Potterien, Pullmanin trilogian että Outolintu-sarjan ympärille on syntynyt laaja joukko internet-testejä, joissa kirjojen fanit voivat testata, mihin tupaan tai lahjakkuusryhmään he tulisivat lajitelluiksi tai mikä eläinhahmo olisi heidän daimoninsa. Tässä mielessä luokittelumotiivi kirjallisena motiivina tarjoaa pitkälle viedyn tarinallisen version nykynuorille tyypillisestä lukuisten persoonallisuustestien läpäisemästä todellisuudesta.

6. Lopuksi

Edellä olen eritellyt Salla Simukan romaaniparissa *Jäljellä* ja *Toisaalla* esiintyvää luokittelumotiivia. Luokittelumotiivi osoittautui kohdeteoksissa varsin kriittisesti käsitellyksi ilmiöksi. Simukan romaanien nuoret päähenkilöt Emmi ja Samuel ovat molemmat omalla tavallaan luokittelevan järjestelmän uhreja. Romaanit kritisoivat luokittelevaa kasvatustajärjestelmää ensinnäkin nuorten henkilöahmojen puheeseen tai ajatuspuheeseen sisällytetyn ironisen kaiuttamisen kautta, toiseksi allegorian keinoin ja kolmanneksi nuorten antaman vastarintatoiminnan antaman toiminnallisen esimerkin kautta. Romaanien kriitikkissä hyödynnetään erityisesti dystopia-romaanin, nuortenkirjallisuuden sekä sadun tarjoamia lajimahdollisuuksia.

Luokittelu kytkeytyy monella tapaa länsimaiseen nuoruuskäsitykseen ja käsityksiimme kasvamisesta ja aikuistumisesta. Simukan romaanit purkavat erityisesti nuoren yksilön kannalta haitallista panoptikonista kasvatusideologiaa, jossa nuoren kehittyminen on tarkkaan säädeltyä erilaisten kasvatusinstituutioiden kautta ja jossa poikkeamat vallitsevasta mallista koetaan vaarallisiksi ja uhkaaviksi. Simukan romaanit myös tarttuvat kansainvälisten esikuviansa tavoin 2000-luvun nuorten elämään, joka on täynnä erilaisia persoonallisuustestejä. Osin nämä testit ovat nuorten itsensä netissä tekemiä viihdyttäviä

ja hupailuvia testejä. Kyse on myös vakavammasta ilmiöstä. Lapsia ja nuoria luokitellaan jo kouluissa, ja päämäärätietoisimmat yksilöt pääsevät pienestä pitäen kirimään vielä itseään etsivien nuorten edelle tavoitelluimpien jatko-opintopaikkojen saamisessa. Simukan romaanit esittävätkin tärkeän kysymyksen siitä, onko nykyajan nuorella tilaa etsiä itseään vapaana erilaisista leimoista ja luokista.

Lähteet

Aineslähteet

ROTH, VERONICA 2011: *Divergent*. Katherine Tegen Books, New York.

SIMUKKA, SALLA 2012: *Jäljellä – Toisaalla* (yhteispainos, sitaateissa merkitty lyhentein J ja T). Tammi, Helsinki.

Lähdekirjallisuus

BACCOLINI, RAFFAELLA – MOYLAN, TOM 2003: Introduction. Dystopia and histories. RAFAELLA BACCOLINI ja TOM MOYLAN (toim.): *Dark Horizons: Science Fiction and the Dystopian Imagination*, 1–12. Routledge, London.

BASU, BALAKA 2013: What Faction Are You in? The Pleasures of Being Sorted in Veronica Roth's *Divergent*. BALAKA BASU, KATHERINE BROAD ja CARRIE HINTZ (toim.): *Contemporary Dystopian Fiction for Young Adults: Brave New Teenagers*, 19–33. Routledge, New York.

BASU, BALAKA – BROAD, KATHERINE – HINTZ, CARRIE 2013: Introduction. BALAKA BASU, KATHERINE BROAD ja CARRIE HINTZ (toim.): *Contemporary Dystopian Fiction for Young Adults: Brave New Teenagers*, 1–15. Routledge, New York.

BOOKER, KEITH M. – THOMAS, ANN-MARIE 2009: *The Science Fiction Handbook*. Wiley-Blackwell, Chickchester.

BOOKER, KEITH M. 1994: *Dystopian Literature: A Theory and Research Guide*. Greenwood Printing, Westport.

BUCKLEY, JEROME 1974: *Season of Youth: The Bildungsroman from Dickens to Golding*. Harvard University Press, Cambridge. <https://doi.org/10.4159/harvard.9780674732728>

CART, MICHAEL 2010: *Young Adult Literature. From Romance to Realism*. American Library Association, Chicago.

DALEY-CAREY, EBONY 2017: Testing the Limits: Postmodern Adolescent Identities in Contemporary Coming-of-age-stories. *Children's Literature Education*. Saatavilla <https://doi-org.helios.uta.fi/10.1007/s10583-017-9317-7>.

HILTON, MARY – NIKOLAJEVA, MARIA 2012: Introduction. Time of turmoil. MARIA NIKOLAJEVA ja MARY HILTON (toim.): *Ashgate Studies in Childhood, 1700 to the Present: Contemporary Adolescent Literature and Culture: The Emergent Adult*, 1–16. Ashgate, Farnham.

HUTCHEON, LINDA 2000 [1985]: *A Theory of Parody: The Teachings of Twentieth-century Art Forms*. University of Illinois Press, Urbana & Chicago.

ISOMAA, SAIJA 2017: Maailma ilman miehiä. Marjaana Aumaston Rikas, Laiha ja Kaunis yhden sukupuolen dystopia. SAIJA ISOMAA ja TONI LAHTINEN (toim.): *Pakkovaltiosta ekodystopiaan. Kotimainen nykydystopia*, 17–36. Joutsen Svanen. Erikaisjulkaisuja 2. Suomalainen klassikkokirjasto ja Suomen kielen, suomalais-ugrialaisten ja pohjoismaisten kielten ja kirjallisuuksien laitos, Helsingin yliopisto.

LESKO, NANCY 2001: *Act Your Age. The Cultural Construction of Adolescence*. Routledge, New York & London.

LEVY, MICHAEL M. 1992: The Young Adult Science Fiction Novel as Bildungsroman. G. W. SULLIWAN III

- (toim.): *Young Adult Science Fiction*, 99–118. Greenwood Press, London.
- MOYLAN, TOM 2000: *Scraps of the Untainted Sky: Science Fiction, Utopia, Dystopia*. Westview Print, Boulder.
- SPERBER, DAN – WILSON, DEIDRE 1986: *Relevance. Communication and Cognition*. Blackwell, Oxford.
- TRITES, ROBERTA SEELINGER 2000: *Disturbing the Universe. Power and Repression in Adolescent Literature*. University of Iowa Press, Iowa.
- TRITES, ROBERTA SEELINGER 2014: *Literary Conceptualizations of Growth. Metaphors and Cognition in Adolescent Literature*. John Benjamins Publishing Company, Amsterdam & Philadelphia.

MARIA LAAKSO: Coming of age and the classification of adolescents in Salla Simukka's YA dystopian novels Jäljellä and Toisaalla

Finnish YA author Salla Simukka focuses on a current societal problem in her two-part novel series *Jäljellä* ('Left over', 2012) and *Toisaalla* ('Elsewhere', 2012). These novels criticise the current notion of having young children choose specialised studies and make decisions that affect their entire future. This is a consequence of the modern Western information society where branches of knowledge are differentiated. Simukka's novels deal with this theme as dystopian fiction.

Both novels depict a dystopian world, where adolescents are classified into groups based on their personality and their talents. Both novels depict a world very much like our own, but the time of the story lies in the near future. In a fashion typical for dystopian fiction, the author picks up some existing progressions from reality and extends these conditions to the future, and this is how the flaws of current circumstances are revealed. In this article, I claim that Simukka's novels take a critical look at the whole Western concept of coming of age. The idea of growth as being something controllable is especially crucial. In Western cultures, an individual growing up is standardised and regulated by institutions and fields of science such as daycare, school, medicine and psychology. This idea is exaggerated in Simukka's novels, but is still recognisable.

The motif of classifications or the sorting of adolescents has recently been popular in YA fantasy and YA dystopia. Simukka's novels borrow from two bestsellers: J.K. Rowling's *Harry Potter* series (1997–2007), and Veronica Roth's *Divergent* series (2011–2013). These examples seem to prove that the idea of adolescents of being sorted or being classified is important in contemporary fiction targeting young audiences. Sorting or classification as motifs seems to be connected to the contemporary understanding of youth and growing up.

This article deals with the classification motif in Simukka's novels. I especially concentrate on the connections between the motif and the broader theme of growing up. I examine the motif alongside the Western ideas of growth and coming of age. Moreover, I also examine the different genre frames Simukka's novels use to discuss growing up in contemporary society. These genre traditions include dystopian fiction, YA literature and fairytales. In this article, I propose that the classification motif allegorises the demands set on adolescents in contemporary society, but it also appeals to young readers, fulfilling a fantasy of belong to a group.

Maria Laakso
 maria.s.laakso@uta.fi
 Pinni B 5008, COMS
 33014 Tampereen yliopisto